

MAAELUMINISTEERIUM

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

Eesti maaelu arengukava 2014–2020 meetme 4.2.3 “Tunnustatud tootjarühma põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise investeeringutoetus” II taotlusvoorude rakendusanalüüs

Märt Mölter

*kaubanduse ja põllumajandussaadusi töötleva tööstuse osakond / peaspetsialist
29.08.2017*

Sisukord

1	Sissejuhatus	3
2	Toetuse taotlemine ja määramine	4
3	Toetatud tegevused	5
4	Investeeringute asukohajärgne analüüs	7
5	Toetuse saaja juriidiline vorm ja tegevusala	8
6	Meetme indikaatorid ja sihttasemete saavutamine	9
7	Hindamiskriteeriumid	10
8	Kokkuvõte	11

1 Sissejuhatus

Käesolevas rakendusanalüüsis analüüsitakse Eesti maaelu arengukava 2014-2020 (edaspidi *Arengukava*) meetme 4 „Investeeringud materiaalsesse varasse“ tegevusliigi 4.2 „Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks“ alameetme 4.2.3 „Tunnustatud tootjarühma põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise investeeringutoetus“ (edaspidi *meede 4.2.3*) rakendumist.

Meedet rakendatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 67 lõike 2 ja § 82 lõike 3 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnustatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487-548) artikli 17 lõike 1 punkti b alusel.

Meetme 4.2.3 üldeesmärgiks on aidata kaasa jaekaubandusele suunatud kõrgema lisandväärtusega toodete töötlemise osakaalu suurendamisele, mis aitaks tagada turult kõrgema ja stabiilsema sissetuleku kõigile tarneahela lülile ja kõrgema lisandväärtusega toodete töötlemise efektiivsuse tõstmisele. Lisaks on eesmärgiks arendada ühisturustamist, mis tõstaks tootjarühmade konkurentsivõimet lisaks siseturul ka välisturgudel. Oluline on ka kaasa aidata tegevusvaldkonna mitmekesistamisele ning töökohtade loomise hõlbustamisele.

Meetme 4.2.3 rakendamise aluseks on maaeluministri 30. september 2015. a. määrus nr 6 „Tunnustatud tootjarühma põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise investeeringutoetus“.

Arengukava meetme „Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks“ kogueelarve on 69 miljonit eurot, millest Euroopa Liidu osa on 85% (58,65 miljonit eurot) ja Eesti riigi kaasfinantseering on 15% (10,35 miljonit eurot). Meetme 4.2.3 eelarve on 8,94 miljonit eurot, millest Euroopa Liidu osa on 85% (7,60 miljonit eurot) ja Eesti riigi kaasfinantseering 15% (1,34 miljonit eurot). Täpsemalt taotlusvooruks ettenähtud rahalised vahendid määrab minister iga-aastaselt oma käskkirjaga.

Meetme 4.2.3 toetuse maksimaalne suurus kogu arengukava programmiperioodi (2014-2020) jooksul on kaks miljonit eurot ühe taotleja kohta. Meetmest on võimalik toetust taotleda ehitise ehitamiseks ja/või seadmete ostuks.

Käesoleva analüüsi eesmärgiks on anda lühiülevaade meetme rakendamise avavoorus esitatud taotlemise ja taotluste rahuldamise tulemustest, hõlmates järgmisi teemasid:

- toetuse taotlemine ja määramine;
- toetatud tegevused;
- investeeringute asukohajärgne analüüs;
- toetuse saajate juriidiline vorm ja tegevusala;
- indikaatorid ja sihttasemete saavutamine;
- hindaiskriteeriumite ülevaade ja tulemused.

Rakendusanalüüsi koostamisel kasutati PRIA-lt 21.mai 2017. a. seisuga saadud andmeid.

2 Toetuse taotlemine ja määramine

Meetme 4.2.3 II taotlusvoor toimus perioodil **12.detsember 2016 a. kuni 16.detsember 2016 a.**

Kirjalikult esitatud toetuse taotlusi võeti vastu posti teel PRIA keskuse aadressil Tähe 4, Tartu 51010 ja elektrooniliselt e-posti aadressil info@pria.ee.

Toetuse taotlemiseks tuli esitada PRIA-le vormikohane avaldus. PRIA tegi taotluste rahuldamise otsused 11. maiks 2017. a.

II taotlusvooru eelarve oli 4 miljonit eurot, mis moodustab 44,7% kogu meetme eelarvest (8,94 miljonit eurot). II taotlusvoorus esitati kokku 6 taotlust (tabel 1), mis sisaldas kokku 26 tegevust. Taotlusi esitati kogusummas 4 281 464 eurot, mis ületas taotlusvooru eelarvet rohkem kui 7%.

Tabel 1. Meetme 4.2.3 toetuse taotlemine ja määramine, II taotlusvoor, 2016. a

Esitatud taotluste arv	Heakskiidetud taotluste arv	Heakskiidetud taotluste osakaal esitatud taotluste arvust	Taotletud toetuse summa, eurodes	Määratud toetuse summa, eurodes	Määratud toetuse osakaal taotletud summast
6	5	83,3%	4 281 464	2 268 136	53,0%

Allikas: PRIA

Toetust määrati kokku 5 taotlejale, mis sisaldas kokku 14 tegevust kogusummas 2 281 464 eurot. Määratud toetuse osakaal moodustas 53,0% taotletud summast, mis on suhteliselt madal näitaja võrreldes eelmise taotlusvooriga (87,3%). Peamiseks põhjuseks võib lugeda, et ühele maksimaalset toetussummat taotlenud ettevõtjale toetust ei määratud. Täpsemalt on toetatud tegevused analüüsitud järgmises peatükis.

3 Toetatud tegevused

Meetmest 4.2.3 saab toetust taotleda Euroopa Liidu toimimise lepingu lisaga I hõlmatud põllumajandustoodetest I lisa või I lisaga hõlmatud toodete töötlemiseks, turustamiseks või töötlemiseks ja turustamiseks vajaliku seadme ostmiseks ja/või ehitise ehitamiseks.

Meetme 4.2.3 kohaselt saab toetust taotleda järgmiste ehitusega seotud tegevuste kohta:

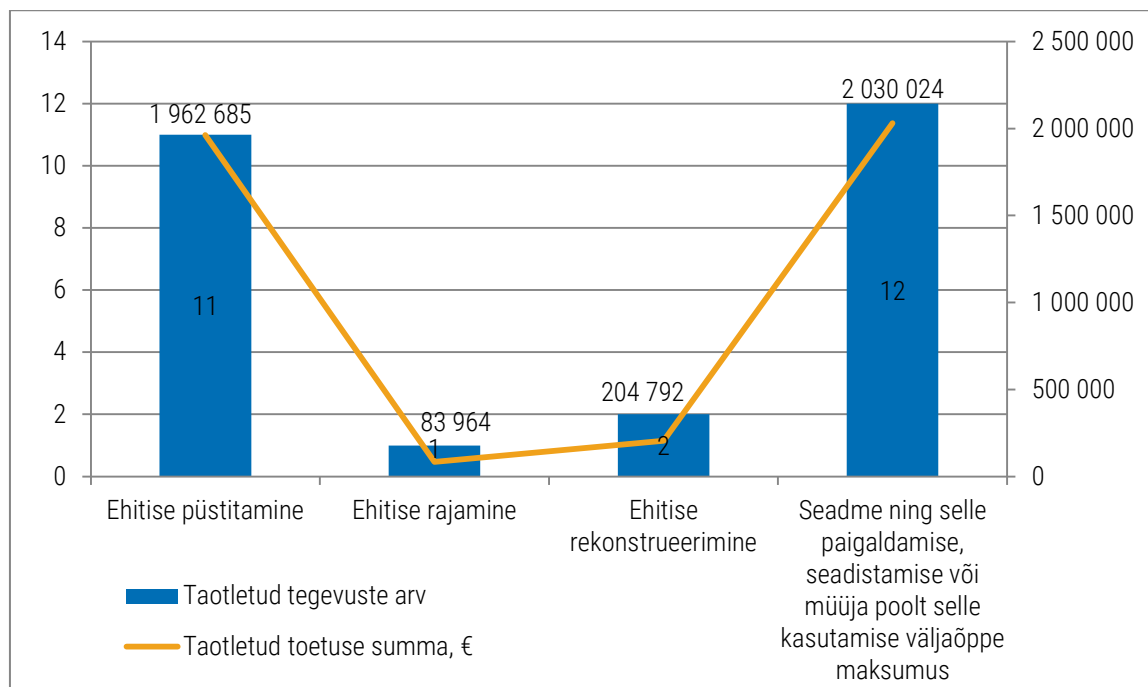
- ehitise püstitamine;
- ehitise laiendamine;
- ehitise rekonstrueerimine;
- ehitise paigaldamine;
- ehitise rajamine;
- ehitustegevusega kaasnev omanikujärelevalve kulud.

Seadmetega seotud tegevuste kohta saab toetust taotleda:

- seadme ning selle paigaldamise, seadistamise või müüja poolt selle kasutamise väljaõppe maksumus;
- seadme kasutamiseks vajaliku tarkvara ja infotehnoloogilise seadme ning selle paigaldamise ja seadistamise maksumus.

II taotlusvoorus taotletud ehituse ja seadmetega seotud tegevuste jaotus on toodud joonisel 1.

Joonis 1. Ehituse ja seadmetega seotud taotletud tegevuste arv ja taotletud toetuse summa, II taotlusvoor (2016), €

Allikas: PRIA

Joonisel 1 esitatud andmetest selgub, et kõige enam taotleti toetust „seadme ning selle paigaldamise, seadistamise või müüja poolt selle kasutamise väljaõppe maksumus“ tegevuseks

(12 korda, summas 2 030 024 eurot). Samuti taotleti toetust ehitise püstitamiseks (11 korda, summas 1 962 685 eurot). Lisaks sellel taotleti toetust ehitise rajamiseks (1 kord, summas 83 964 eurot) ja ehitise rekonstrueerimiseks (2 korda, summas 204 792 eurot).

Üheski taotluses ei taotletud toetust „seadme kasutamiseks vajaliku tarkvara ja infotehnoloogilise seadme ning selle paigaldamise ja seadistamise maksumus“ tegevuseks.

Eelnevale joonisele on heaks jätkuks tabel 2, kus on ära toodud II taotlusvooru tegevuste jaotus eraldi ridadena. Taotlusvoorus taotleti toetust kokku 4 281 464 eurot, kuid toetust määrati 2 268 136 eurot, mis moodustab 53,0% kogu taotletud summast. Esitatud 6 taotluses oli kokku 26 tegevust, millest rahuldati 5 taotluses 14 tegevust, moodustades kogu taotletud tegevuste arvust 53,8%.

Suurim rahuldatud toetuse summa oli seotud ehitise püstimisega, mis oli keskmiselt 182 927 eurot tegevuse kohta. Samas „Seadme ost ning selle paigaldamine, seadistamine või müüja poolt selle kasutamise väljaõpe“ rahuldatud toetuse summa tegevuse kohta oli keskmiselt 178 238 eurot. Tabeli 2 andmetel oli toetatud tegevustest 55% seotud investeeringutega seadmetesse ja ülejäänud 45% seotud investeeringutega ehitistesse.

Tabel 2. Toetatud tegevused ja määratud toetuse summad tegevuse järgi, €

Tegevuse nimetus	Taotletud tegevuste arv	Taotletud toetuse summa	Rahuldatud tegevuste arv	Rahuldatud toetuse summa	Rahuldatud toetuse summa (eurot/tegevus)	Rahuldatud toetuse jagunemine tegevuste lõikes, %
Ehitise laiendamine	0	0	0	0	0	0,0%
Ehitise püstitsemine	11	1 962 685	4	731 708	182 927	32,3%
Ehitise rajamine	1	83 964	1	83 964	83 964	3,7%
Ehitise rekonstrueerimine	2	204 792	2	204 792	102 396	9,0%
Seadme kasutamiseks vajaliku tarkvara ja infotehnoloogilise seadme ost ning paigaldus ja seadistus	0	0	0	0	0	0,0%
Seadme ost ning selle paigaldamine, seadistamine või müüja poolt selle kasutamise väljaõpe	12	2 030 024	7	1 247 671	178 239	55,0%
Taotlusvoor kokku:	26	4 281 464	14	2 268 136	162 010	100,0%

Allikas: PRIA

4 Investeeringute asukohajärgne analüüs

Kokku esitati II taotlusvoorus 6 taotlust, millest rahuldati 5. Kõige rohkem esitati taotluseid Järvamaalt, 2 taotlust kogusummas 2 027 786 eurot. Mõlemad taotlused ka rahuldati (tabel 3). Samuti esitati üks taotlus Harju, Pärnu ja Saare maakonnast, millest ainsana jäi rahuldamata Pärnumaalt esitatud taotlus. Samuti esitati taotlus, mille investeeringu tegemise kohaks on nii Jõgeva kui ka Järva maakond. Nimetatud jäänud maakondadest taotlusi ei esitatud.

Tabel 3. Toetuse jagunemine maakondade lõikes, €

Maakond (rakenduspiirkond)	Esitatud taotluste arv	Toetuse saajate arv	Rahuldatud toetuse summa
Harju maakond	1	1	92 567
Järva maakond	2	2	2 027 786
Jõgeva ja Järva maakond	1	1	5 559
Pärnu maakond	1	0	0
Saare maakond	1	1	142 224
Taotlusvoor kokku:	6	5	2 268 136

Allikas: PRIA

5 Toetuse saaja juriidiline vorm ja tegevusala

Vastavalt meetmele 4.2.3. võib toetust taotleda Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse alusel ja korras tunnustatud tootjarühm, kes on komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 lisa I artikli 2 tähenduses kas mikro-, väikese või keskmise suurusega ettevõtja või suurettevõtja. Samuti võib toetust taotlema tulla ühe või mitme tunnustatud tootjarühma valitseva mõju all olev ettevõtja.

Toetuse saajateks olid kolm aktsiaseltsi (rahuldatud toetuse summa 177 255 eurot), üks osäühing (rahuldatud toetuse summa 1 998 314 eurot) ja üks tulundusühistu (rahuldatud toetuse summa 92 567 eurot). Suurim toetuse summa määrati osäühingule, kelle põhitegevusala EMTAK¹ koodi järgi on õli ja rasva tootmine (EMTAK 10411). Rahuldatud toetuse saajate hulga oli ka ettevõtjaid, kelle peamine tegevusala on saagikoristusjärgsed tegevused (EMTAK 01631), juustu- ja kohupiima tootmine (EMTAK 10512) ning muude piimatoodete, sh või tootmine (EMTAK 10519).

---

¹ EMTAK kood: „Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaator (EMTAK) on rahvusvaheliselt ühtlustatud klassifikaatori NACE Eesti rahvuslik versioon“. Täpsemalt: <http://www.rik.ee/et/e-ariregister/emtak-tegevusalad>

6 Meetme indikaatorid ja sihttasemete saavutamine

Meede 4.2 panustab järgmistesse maaelu arengut käsitlevatesse Euroopa Liidu sihtvaldkondadesse (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse nr 1305/2013 artikkel 5):

- sihtvaldkond 6A: tegevusvaldkondade mitmekesistamise, väikeettevõtete loomise ja arendamise ning töökohtade loomise hõlbustamine;
- sihtvaldkond 5B: energiakasutuse tõhustamine põllumajanduses ja toiduainetööstuses;
- sihtvaldkond 3A: toormetootjate konkurentsivõime parandamine nende parema integreerimise abil põllumajanduslike toiduainete tarneahelasse kvaliteedikavade kaudu, mis annavad põllumajandustootjatele lisaväärtuse, kohalike turgude edendamise ja lühikeste tarneahelate ning tootjarühmade ja tootmisharude vaheliste organisatsioonide kaudu.

Tulenevalt sellest, millise sihtvaldkonna alt on meede programmeeritud, on ette nähtud Euroopa Komisjoni poolt kehtestatud kohustuslikud indikaatorid liikmesriikidele, mille kohta tuleb seire käigus andmeid koguda ja Euroopa Komisjonile esitada. Meetmel 4.2.3 on 4 kohustuslikult kogutavat väljundindikaatorit:

- O.1 – „Riiklikud kulutused kokku“
- O.2 – „Koguinvesteering“
- O.3 – „Toetatud tegevuste arv“
- T.15 – „Koguinvesteering energiatõhususse“

Sihttasemete indikaatorite tulemused on toodud tabelis 4. II taotlusvooru kohta ei ole andmed veel kätte saadavad, kuid see-eest on osaliselt olemas I taotlusvooru andmed.

Tabel 4. Sihttasemete indikaatorid, 2016 .a.

Taotlusvooru tähis	O1	O2	O3	T15
64232015-1	1 626 187	8 130 934	1	0
64232016-1	0	0	0	0

Allikas: PRIA

7 Hindamiskriteeriumid

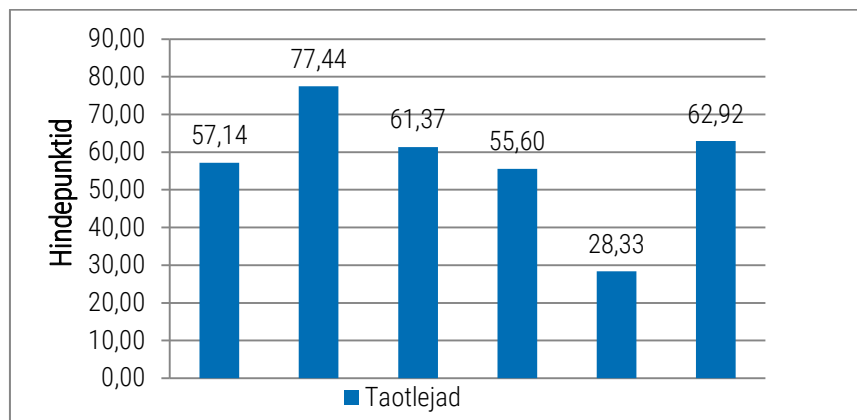
Taotluste hindamisel lähtuti hindamiskriteeriumitest. Hindamisel moodustub taotluste punktiarvestus vastavalt hindamiskriteeriumis sätestatudle. Meetme 4.2.3 hindamiskriteeriumites on 9 alapeatükki:

- kõrgema lisandväärtusega toodete tootmisele suunatud investeeringud;
- töökohti loovad ja/või säilitavad investeeringud;
- suurema omafinantseeringuga investeeringud;
- toote välisturule müümise osakaalu suurendamisele suunatud investeeringud;
- uue töötlemise või turustamise üksuse rajamisele, olemasoleva võimsuse samaaegsele sulgemisele ja mitme töötlemise või turustamise üksuse ühte kohta koondamisele suunatud investeeringud;
- suurema toorainekoguse kasutamisele suunatud investeeringud;
- taotleja konkurentsivõimet ja jätkusuutlikkust suurendavad investeeringud;
- suurema liikmete arvuga ühistuid kaasavad investeeringud;
- puu- ja köögivilja või põllumajandusloomade turustamise edendamisele suunatud investeeringud.

Hindamiskriteeriumite maksimumhinnete summa on 100 punkti. Minimaalne hindepunktide summa taotluse rahuldamiseks on vähemalt 20 punkti hindamiskriteeriumite maksimumhinnete summast.

II taotlusvoorus esitati kokku 6 taotlust, millest rahuldati 5. Suurim punktisumma oli II taotlusvoorus 77,44 hindepunkti maksimumhinnete summast. II taotlusvooru hindepunktide jaotumist illustreerib joonis 2.

Joonis 2. Hindepunktide jaotus, II taotlusvoor (2016)

Allikas: PRIA

8 Kokkuvõte

Meetme 4.2.3 „Tunnustatud tootjarühma põllumajandustoodete töötlemise ja turustamise investeeringutoetus“ raames on toimunud kaks taotlusvooru, kus II taotlusvoorus taotleti toetust 4 281 464 euro ulatuses ja määrati toetust 2 268 136 euro ulatuses. Kokku esitati 6 taotlust, mis sisaldasid kokku 26 tegevust. PRIA rahaldas nendest 5 taotlust, mis sisaldas kokku 14 tegevust.

Toetuse saajatele keskmine määratud toetuse summa II taotlusvoorus oli 162 010 eurot tegevuse kohta. Enim taotleti toetust seadme ostuks ning selle paigaldamiseks, seadistamiseks või müüja poolt selle kasutamise väljaõppeks (2 030 024 eurot). Samuti taotleti 1 962 685 eurot toetust ehitistega seotud tegevusteks.

Kõige enam esitati taotluseid Järvamaalt (kaks taotlust). Lisaks sellele esitati Harju, Pärnu ja Saare maakonnast 1 taotlus maakonna kohta. Samuti esitati taotlus, mille investeeringu tegemise kohaks on nii Jõgeva kui ka Järva maakond. Nimetatata jäänud maakondadest taotlusi ei esitatud.

Juriidilist vormi arvestades olid toetuse saajateks üks tulundusühistu, üks osühing ja kolm aktsiaseltsi. EMTAK klassifikatsiooni alusel oli toetuse saajate põhitegevusalaks õli ja rasva tootmine, saagikoristusjärgsed tegevused, juustu- ja kohupiima tootmine ja muude piimatoodete tootmine, sh või tootmine.

Kokkuvõtlikult võib öelda, et toetuse taotlemine meetme 4.2.3 raames oli aktiivne, sest taotletud toetuse summa ületas taotlusvooru eelarvet 7%, mis näitab toetuse olulisust ja vajalikkust.